

DOMSTOLENS KENDELSE

26. januar 1990 *

I sag C-286/88,

angående en anmodning, som Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Falciola Angelo SpA

mod

Comune di Pavia,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-Traktatens artikler 5, 177 og 189, stk. 3,

har

DOMSTOLEN,

sammensat af præsidenten O. Due, afdelingsformændene Sir Gordon Slynn, C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler og M. Zuleeg, dommerne T. Koopmans, G. F. Mancini, R. Joliet, T. F. O'Higgins, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse og M. Díez de Velasco,

generaladvokat: F. G. Jacobs
justitssekretær: J.-G. Giraud

efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

* Processprog: italiensk.

Kendelse

- 1 Ved kendelse af 24. september 1988, indgået til Domstolen den 29. september 1988, har Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia, Første Afdeling, stillet Domstolen forskellige præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af fællesskabsretten, navnlig EØF-Traktatens artikler 5, 177 og 189, stk. 3.
- 2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en sag, der er anlagt for Tribunale af firmaet Falciola Angelo med påstand om annullation af en afgørelse af 29. juli 1987 og alle dermed forbundne beslutninger, hvorved kommunalbestyrelsen i Pavia godkendte det ordregivende udbudsudvalgs beslutning om at tildele Consorzio Cooperative Costruzioni di Bologna en kontrakt på vejarbejder på grundlag af et begrænset udbud.
- 3 Ifølge forelæggelseskendelsen er kontrakten af en sådan størrelse, at den er undergivet reglerne i Rådets direktiv 71/304/EØF om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenter eller filialer, og Rådets direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter, begge af 26. juli 1971 (EFT 1971 II, s. 610 og 613).
- 4 På denne baggrund har Tribunale forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
 - »1) Det ønskes oplyst, om der ud over de to retssystemer, det fællesskabsretlige og det italienske, i dag også findes et tredje retssystem (det fællesskabsretligt-italienske) ved siden af det fællesskabsretligt-engelske, det fællesskabsretligt-ty-ske osv., som er karakteriseret ved:
 - a) at det indeholder bestemmelser, der først og fremmest er fællesskabsretlige og dernæst italienske (de to kategorier af bestemmelser — den primære og den afledte ret — udgør tilsammen *ét* retssystem);

b) at det nævnte retssystem vedrører væsentlige fællesskabsretlige interesser, som *også* varetages af italienske retsforskrifter?

2) Skal EØF-Traktatens artikler 189, stk. 3, 177 og 5 fortolkes således, at medlemsstaterne ved gennemførelsen af fællesskabsdirektiver også skal fastsætte de processuelle bestemmelser, der må anses for nødvendige for at sikre en rimelig retsbeskyttelse, hvorved de har pligt til at *lempe* — eller i hvert fald *ikke skærpe* — de allerede eksisterende bestemmelser?

3) Må det *nødvendigvis* udledes af EØF-Traktatens artikel 5, sammenholdt med artiklerne 177 og 189, stk. 3, at medlemsstaterne har pligt til at udstede retsforskrifter, hvorefter tvister, der er af 'fællesskabsretlig-italiensk' karakter (dvs. *primært* er undergivet fællesskabsbestemmelser, *sekundært* italienske bestemmelser), skal afgøres af nationale retsinstanter, som med hensyn til deres egentlige judicielle funktion er ligestillet med EF-Domstolen (og således ikke er '*mindre retshåndhævende*' end EF-Domstolen)?

4) (Subsidiært) ønskes det oplyst, om det *nødvendigvis* må udledes af EØF-Traktatens artikel 5, sammenholdt med artiklerne 177 og 189, stk. 3, at medlemsstaterne ved gennemførelsen af EF-direktiver har pligt til at udstede forskrifter, hvorefter tvister af 'fællesskabsretlig-italiensk' karakter skal afgøres af instanser, der er tillagt en '*reel*' og ikke kun en '*formel*' dømmende magt ('*utilis, non inutilis jurisdictio*')?«.

5 Som det fremgår af forelæggelseskendelsens grunde ønsker Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia med de fire præjudicielle spørgsmål Domstolens afgørelse af, hvorvidt de italienske domstole fortsat kan give de garantier, som fællesskabsretten kræver, i henseende til, at nationale dommere udøver deres hverv som fællesskabsdommere på tilfredsstillende måde, uafhængigt og upartisk, til trods for indførelsen af den italienske lov nr. 117/88 af 13. april 1988 om dommers erstatningsansvar for skade forvoldt under udøvelsen af judicielle funktioner (GURI nr. 88 af 15.4.1988, s. 3).

- 6 Ifølge Tribunale »må det anses for tvivlsomt, om ovennævnte lov sikrer dommerstandens upartiskhed, idet den ikke synes at indeholde nogen garanti for, at dommerne ikke behøver at frygte for at begå skadegørende handlinger«. Heraf følger, at »netop fordi italienske dommere kan ifalde erstatningsansvar... er den italienske ret kun formelt en retsinstans; i realiteten er den et organ, som kan føle sig foranlediget til at træffe en anden afgørelse end dommernes erfaring og samvittighed tilsiger, hvilket er en åbenbar tilsidesættelse af de fællesskabsretlige normer om 'kernen' i den dømmende funktion«.
- 7 Som Kommissionen har anført i det skriftlige indlæg, som den har indgivet til Domstolen i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statuten for EØF-Domstolen, er den i Traktatens artikel 177 foreskrevne procedure et samarbejdsinstrument mellem Domstolen og de nationale dommere, hvorved Domstolen forsyner disse med de fortolkningslementer vedrørende fællesskabsretten, som er nødvendige for retterne til løsning af de tvister, som de skal afgøre.
- 8 I overensstemmelse med Domstolens praksis (jfr. dom af 16. juni 1981, Salonia, præmis 6, 126/80, Sml. s. 1563), er det kun muligt at afvise en anmodning fra en national ret, hvis det viser sig, at den fortolkning af fællesskabsretten eller den efterprøvelse af en fællesskabsregels gyldighed, som den pågældende ret har anmodet om, åbenbart savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dens genstand.
- 9 Dette er tilfældet i den foreliggende sag, hvor de rejste spørgsmål er uden forbindelse med hovedsagens genstand, eftersom Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia anmodning ikke vedrører fortolkningen af Rådets to direktiver 71/304 og 71/305, idet Tribunale over for Domstolen alene har anført, at disse finder anvendelse i den foreliggende sag. Det fremgår af selve forelæggelseskendelsens ordlyd, at Tribunale blot er usikker på den psykologiske effekt, som vedtagelsen af den ovennævnte italienske lov af 13. april 1988 kan have på visse italienske dommere. De for Domstolen forelagte præjudicielle spørgsmål vedrører følgelig ikke en fortolkning af fællesskabsretten, som er nødvendig for løsningen af tvisten i hovedsagen.
- 10 Herefter har Domstolen åbenbart ikke kompetence til at træffe afgørelse om de spørgsmål, som er forelagt af Tribunale Amministrativo Regionale per Lombardia.

- 11 Domstolen må således anvende procesreglementets artikel 92 og fastslå, at den ikke har kompetence.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN

Domstolen har ikke kompetence til at besvare de spørgsmål, der er forelagt af Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia.

Luxembourg, den 26. januar 1990.

J.-G. Giraud

Justitssekretær

O. Due

Præsident